

Nieuwe onderstammen timmeren aan de weg

Met een paar planten, enkele vierkante meters of een paar kappen doen rozentelers in Nederland ervaring op met een nieuwe generatie onderstammen. Extra kosten zijn terug te verdienen, maar de juiste teeltwijze is nog punt van aandacht.

Hans Neefjes
hneefjes@hortipoint.nl

Veredelaar Peter van de Pol zegt dat op jaarbasis 4-6 extra takken per rozenplant mogelijk zijn als een van zijn nieuwe onderstammen het onderstel vormt. De meerprijs voor een stentling op zijn PRO-onderstam is hoogstens de opbrengst van twee takken. Telers die er proeven mee doen, rekenen voor dat 10% meer productie ertoe leidt dat het prijsverschil tussen stek en stentling in een jaar terugverdiend kan zijn. Toch schakelen telers in Nederland niet snel over. Door gebrek aan geld en zekerheid vervangen ze

hun gewas minder snel. Bovendien is de teelterming en -techniek in Nederland gebaseerd op gestekte cultivars. Hooguit 5% van het areaal bestaat uit stentlingen.

Ruim tien Nederlandse telers doen proeven met de onderstammen die Plant Research Overberg (PRO), het bedrijf van Van de Pol, ontwikkelde. In de kaders vindt u enkele ervaringen. Productie stijgt, maar het is soms nog zoeken naar de beste teeltstrategie en het in goede banen leiden van de extra wortelgroei. <

Ervaring

Sjaak van der Hulst: 'De groei blijft er in'

Sjaak van der Hulst uit Meterik zocht een oplossing voor de witte geurende roos Norma Jeane die hij sinds het voorjaar van 2011 exclusief teelt in Meterik. In de wintermaanden werden te veel takken dun of loos. Hoe kan je dit verbeteren in een kas waar het belichtingsniveau 6.600 lux bedraagt? Afgelopen winter zag hij goede resultaten in zijn eigen proefkas. Stentlingen gaven 30% meer veilbare takken. „De groei blijft erin. Continu zie je nieuwe scheuten uitlopen. Takken werden langer en zwaarder en er was minder loos.”

Van der Hulst was overtuigd en plantte recent op 1.800 m² stentlingen (de nieuwe Kordes-cultivar Blonde Beauty) op de onderstam Pro 4. „Zo'n aanplant kost twee keer zoveel als een aanplant van stek. Je bent € 5 à € 6 extra per m² kwijt aan onderstam, licentie en aan de arbeid en kosten die komen kijken bij het styroporplaatje van 5 cm dik dat onder de mat ligt. Je moet namelijk iets doen om problemen als verstopte goten door overtollige wortelgroei tegen te gaan. Ik hoop dat het plaatje werkt.”

De extra wortels van de onderstam zijn volgens de teler al zichtbaar als de planten worden geleverd. Hij weet dat licht wortelgroei kan intomen. De tijd moet uitwijzen of die factoren ook bij een volgroeid gewas voldoende invloed kunnen uitoefenen. Ondertussen zoekt Van der Hulst verder, onder andere in andere tuilmethoden. In potten of zakken met kokos is overdadige wortelgroei wellicht beter te managen.

Ervaring

Richard van der Lans: 'Werke voor wortelgroei'

Een teeltwissel was voor Richard van der Lans een goed moment om honderd stentlingen van Avalanche+ te bestellen bij Kordes. Ze belandden in januari 2011 in dezelfde goten als de stekken van deze soort op de vestiging in Almere van Van der Arend Roses. „We zagen al snel verschillen. De stentlingen stonden heel snel vast op de mat. Bovengronds zal je snellere groei en ontwikkeling van zware grondscheuten.”

De eerste drie à vier snedes bleek uit tellingen dat er 10-15% meer productie was. „Je kan als teler zelf redelijk sturen of dat tot uiting komt in stuks of zwaardere kwaliteit. Wij willen ons in takgewicht onderscheiden. Knopgrootte is daarbij heilig”, maakt Van der Lans duidelijk.

Hij constateerde bij de stentlingen dat het gewas makkelijker uit snee raakte; de uitloop van scheuten blijft rustig doorgaan. De taklengte verschilt niet veel. „Maar ze waren wel zwaarder. Voordeel van zwaardere takken is dat je minder steel moet afknippen voor de juiste verhouding

Een stentling van Kordes vlak voor aflevering. De knijper helpt tijdelijk tijdens de vergroeiing van de PRO-onderstam en stek.

Achtergrond

Drie onderstammen. De belangrijkste feiten:

- Proeven in Nederland en Kenya leren dat cultivars op de PRO-onderstammen minimaal 10-15% meer gewicht produceren dan op onderstam Natal Briar of op eigen wortel (stek)
- Extra kilo's komen door toegenomen aantallen, lengte of takgewicht. Teeltstrategie en onderstam bepalen waar de nadruk op ligt.
- Specifieke resultaten van de beschikbare drie onderstammen:
 - * Pro 3: productietoename vooral in stuks en geschikt voor ongestookte/onbelichte teelt
 - * Pro 4: toename in stuks en takgewicht (kwaliteitsverbetering)
 - * Pro 5: toename in stuks, takgewicht en -lengte
- Meerproductie is mogelijk bij dezelfde of lagere input van energie. Optimalisatie van klimaatomstandigheden, watergift en bemesting leidt waarschijnlijk tot nog hogere productie/kwaliteit.
- Gewas groeit gelijkmatiger (minder snee-effect) waardoor het minder vatbaar is voor ziektes.
- Van de Pol werkt samen met Stokman Rozen Kenya, Kordes Rozen International en Moerheim. Kordes doet namens Stokman de verkoop in Europa.
- In 2013 is de commerciële verkoop gestart. Het beschikbare aanbod voor aanplant in Kenia (9 ha) is uitverkocht.
- Een stentling op PRO-onderstam is 45 tot 50 cent duurder dan een stek. Het licentiebedrag is nog niet bekend.

n oplossing

tussen de knopgrootte en de taklengte." De afgelopen vier perioden noteerden de stentlingen wederom zo'n 10% meer productie (in kilo's). Toch wil Van der Lans even stilstaan bij de afgelopen winterperiode toen het gewas gelig werd. „Door de grote hoeveelheid wortels raakte de drainafvoer in de goten verstopt. De planten raakten van de wortel. Toen hebben we 5 cm tempex onder de mat gelegd. De licht-lucht-laag die zo ontstond was een oplossing, maar wortels groeien op den duur door het tempex heen. Er moet dus een structurele en betaalbare oplossing komen voor bestaande teeltsystemen. Daar wordt nu samen met Kordes aan gewerkt."

Ervaring

Erwin Keijsers: 'Ik zie op de streep af verschillen'

De nieuwe cultivar Marryme kon Erwin Keijsers bekoren. Een prima aanvulling op het brede sortiment dat de teler uit Veldhoven in een hectare onbelichte kas heeft. De productie van de cultivar is laag, maar veredelaar Kordes had in zijn proefkas zowel stekken als stentlingen getest. „Daaruit bleek dat de stentlingen een 20% hogere productie behaalden. Zo'n stentling is duurder, maar die 20% extra maakt dat wel goed", aldus Keijsers. Toch ging hij niet volledig overstag. Het vak van 1.000 m² werd in april 2012 in tweeën verdeeld: een helft stek en een helft op de onderstam Pro 4. „Een mooi vergelijk, al registreer ik de verschillen niet. Ik heb namelijk geen uitbreidingsplannen met deze cultivar. Ik zie wel op de streep af de verschillen tussen de twee plantingen. De stentlingen zijn uniformer in lengte en ze produceren meer takken. De lengte bleef van de zomer goed, maar dat zal tevens een raseigenschap zijn, want in de stekken werden de stelen ook niet korter door het warme, zonnige weer. Verder heb ik de indruk dat tijdens lichtarme perioden de verschillen groter worden. Keijsers teelt in 10 l-potten met perliet. Problemen met overmatige wortelgroei heeft hij niet. Hij bemest en giet de stentlingen hetzelfde als de stekken. „Ik heb maar een kraanvak, de watergift stem ik af op de planten die het meeste water nodig hebben, de rest krijgt dan eigenlijk te veel, maar dat is in perliet geen probleem."